

(๓๑ ทวิ)
คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

คดีหมายเลขคำที่ ๔๘๑๒-๔๘๑๘/๒๕๓๘,
๔๘๒๐-๔๘๓๖/๒๕๓๘, ๔๘๓๘-๔๘๔๐/๒๕๓๘,
๔๘๔๓-๔๘๕๓/๒๕๓๘
คดีหมายเลขแดงที่ ๑๐๖๘๖-๑๐๖๘๒/๒๕๓๘,
๑๐๖๘๔-๑๐๗๑๐/๒๕๓๘, ๑๐๗๑๒-๑๐๗๑๔/๒๕๓๘,
๑๐๗๑๗-๑๐๗๒๓/๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลแรงงานกลาง

วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๖

ความแห่ง

ระหว่าง	{	นางสมบุญ ศรีคำดอกแกล	(ที่ ๑)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

ระหว่าง	{	นายธน เอี่ยมน้อย	(ที่ ๒)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางมธุรส กลั่นแดง	(ที่ ๓)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางอุไร ไชยชิต	(ที่ ๔)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

○ (๓๑.ทวี)

สำหรับศาลใช้

- ๓ -

ระหว่าง	{	นางสำออง เพ็ชรจุ	(ที่ ๕)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางทองสุข เอี่ยมน้อย	(ที่ ๖)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวสุรีรัตน์ อยู่รอบเรียง	(ที่ ๗)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
				นางสาวหุต

ระหว่าง	{	นางสาวพุด เรืองบุตร	(ที่ ๘)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวจรรยา สุขใหญ่	(ที่ ๘)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางวันเพ็ญ ภูดาโก	(ที่ ๑๐)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

ระหว่าง	{	นางประไพ ดีเสนาะ	(ที่ ๑๑)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางหวด เหลาสกุล	(ที่ ๑๒)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวมะลิ แสงจันทร์	(ที่ ๑๓)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
				ศาลประมวล

ระหว่าง	{	นางประมวล เวียงสีมา	(ที่ ๑๔)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางชะลีย์ ชรัตน์	(ที่ ๑๕)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางจุฑามาส ชัยบำรุงรักษา	(ที่ ๑๖)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		นางอำไพ

					โจทก์
	ระหว่าง	นางอำไพ สมศรี	(ที่ ๑๗)		
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑		
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒		จำเลย
เรื่อง		ละเมิด			
	ระหว่าง	นายวิเชียร ภูดาโก	(ที่ ๑๘)		โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑		
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒		จำเลย
เรื่อง		ละเมิด			
	ระหว่าง	นางสำราญ เดวิญณะวงศ์	(ที่ ๑๙)		โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑		
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒		จำเลย
เรื่อง		ละเมิด			
					นายเดือน

ระหว่าง	{	นายเดือน สีคำดอกแก	(ที่ ๒๐)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางเดือนใจ บุญที่สุด	(ที่ ๒๑)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางทองใบ หนูมัน	(ที่ ๒๒)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

ระหว่าง	{	นางสมพร มัถกะลีผล	(ที่ ๒๓)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวบุญส่ง พิมพ์สวัสดิ์	(ที่ ๒๔)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวบุญเรือน ปิ่นกลิ่น	(ที่ ๒๕)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

ระหว่าง	{	นางสาวศรีไพร ธีรวัฒน์	(ที่ ๒๖)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นายสุรพล ปั่นงาม	(ที่ ๒๗)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางณัฐพร แซ่ไคว่	(ที่ ๒๘)	โจทก์
		บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

ระหว่าง	{	นางสาวอัจฉรา แซ่อึ้ง	(ที่ ๒๕)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางเสียน สีน้อย	(ที่ ๓๐)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวจำเนียร กล้วยไม้ ณ อยุธยา	(ที่ ๓๑)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

นางสาวทิพย์

ระหว่าง	{	นางสาวทิพย์ วงศ์ทองดี	(ที่ ๓๒)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางพินมณี สายคำ	(ที่ ๓๓)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		
ระหว่าง	{	นางสาวชัชรี บุระดา	(ที่ ๓๔)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		นางจำปี

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

- ๑๓ -

ระหว่าง	{	นางจำปี บณีสวัสดิ์	(ที่ ๓๕)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย

เรื่อง ละเมิด

ระหว่าง	{	นางสาวทองใบ คงสมนวน	(ที่ ๓๖)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย

เรื่อง ละเมิด

ระหว่าง	{	นางแจ้ว ชนนियม	(ที่ ๓๗)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย

เรื่อง ละเมิด

นางสาวลำจวน

ระหว่าง	{	นางสาวลำดวน เอ็มพันธุ์	(ที่ ๓๘)	โจทก์
		บริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	ที่ ๑	
		นายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล	ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง		ละเมิด		

โจทก์ทั้งสามสืบแปลสำนวนฟ้องเป็นใจความทำนองเดียวกันว่า โจทก์แต่ละคน เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ โดยมีวันเข้าทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การงาน และอัตราค่าจ้างตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ ประกอบกิจการอุตสาหกรรมปั่นด้ายและทอผ้า ซึ่งอยู่ภายใต้การรับผิดชอบดูแลของจำเลยที่ ๒ ในกระบวนการผลิตเส้นด้ายและทอผ้า จำเลยที่ ๑ จะให้ลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ นำก้อนฝ้ายชนิดต่าง ๆ มาฉีกออกและผสมใส่ในรางตีฝ้ายปั่นให้เป็นเส้นด้าย แล้วทอเป็นผืนผ้าด้วยเครื่องจักร โดยลูกจ้างเป็นผู้ควบคุมอยู่ในอาคารในโรงงานของจำเลยที่ ๑ อาคารดังกล่าวเป็นอาคารปิดที่ใช้แสงสว่างไฟฟ้าในการทำงาน กระบวนการผลิตเส้นด้ายและทอผ้าดังกล่าว จะมีฝุ่นฝ้ายเกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และกฎหมายอื่น ๆ ได้กำหนดให้นายจ้างต้องมีหน้าที่ดำเนินการมิให้เกิดภาวะแวดล้อมในการทำงานที่อาจเป็นอันตรายแก่ลูกจ้าง เช่น ไม่ให้มีเส้นใยฝุ่นฝ้าย ละออง ที่เป็นอันตราย รวมทั้งต้องปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด เพื่อลดปริมาณและอันตรายของสิ่งเหล่านั้น และจัดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยให้แก่คนงานอย่างได้มาตรฐานและเพียงพอ จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ต้อง

ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยจำเลยทั้งสองจะต้องดำเนินการป้องกันมิให้ฝุ่นฝ้ายในโรงงานของ
จำเลยที่ ๑ เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนด มิให้โรงงานเป็นแหล่งมลพิษ จัดให้มีเครื่องป้องกัน
อันตรายสำหรับงานอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยหรือร่างกายของลูกจ้างและโจทก์
ทั้งสามสิบแปด และต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายจากฝุ่นฝ้ายที่มีประสิทธิภาพให้แก่ลูกจ้างและ
โจทก์ทั้งสามสิบแปดอย่างเพียงพอ เพื่อมิให้เกิดอันตรายดังกล่าวต่อลูกจ้าง แต่ทั้งที่โจทก์สามสิบแปด
ลูกจ้าง และสหภาพแรงงานของลูกจ้างจำเลยที่ ๑ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้เคยขอหรือสั่งให้จำเลย
ทั้งสองแก้ไขปรับปรุงและปฏิบัติตามกฎหมาย จำเลยทั้งสองก็หาได้ทำเช่นนั้นไม่ โดยจำเลยทั้งสอง
ไม่สนใจว่าสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะเป็นอันตรายต่อลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ อย่างไร มุ่งที่จะแสวงหา
กำไรจากกิจการแต่ฝ่ายเดียว เป็นผลให้โจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างอื่น ๆ ของจำเลยที่ ๑ ขว
ยเป็นโรคบิสสิโนสิส การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อ
โจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างอื่น ๆ โดยผิดกฎหมาย หรือการบริหารและจัดการของโรงงานของ
จำเลยที่ ๑ ในลักษณะที่มีแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างของจำเลย
ที่ ๑ เป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสามสิบแปดได้รับความเสียหายแก่ร่างกายและสุขภาพอนามัย เป็นการ
ละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามสิบแปด โดยจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำผิดกฎหมายและละเมิดต่อโจทก์
ทั้งสามสิบแปดเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน นอกจากนั้น จำเลยทั้งสองยัง
ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
พ.ศ.๒๕๑๕ เป็นต้น ด้วย เมื่อโจทก์ทั้งสามสิบแปดเข้าทำงานเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ จึงต้องสูด
เอาฝุ่นฝ้ายเข้าไปเป็นจำนวนมาก ต่อมาก็พบว่าโจทก์ทั้งสามสิบแปดเริ่มมีอาการเจ็บป่วยบ่อย ๆ
เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จึงได้เริ่มรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วยดังกล่าว โดยซื้อยามารับประทาน

เองบ้าง ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ตามคลินิกหรือตามโรงพยาบาลบ้าง แต่อาการป่วยดังกล่าวก็ไม่หาย กลับมีอาการเจ็บป่วยรุนแรงขึ้น จึงได้ทำการตรวจรักษาที่คลินิกอชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดลอม โรงพยาบาลราชวิถี แพทย์ได้ตรวจร่างกายของโจทก์ทั้งสามสิบแปด และวินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคบิสสิโนสิสคั่งที่ระบุไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ เนื่องจากโจทก์ทั้งสามสิบแปดได้สูดหายใจเอาฝุ่นฝ้ายจากการทำงานในโรงงานของจำเลยที่ ๑ เข้าไปเป็นประจำต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานในขณะที่ปฏิบัติงานในโรงงานของจำเลยที่ ๑ ซึ่งนอกจากโจทก์ทั้งสามสิบแปดแล้ว ลูกจ้างของจำเลยคนอื่น ๆ ประมาณ ๒๐๐ คน ก็มีอาการเจ็บป่วยโรคบิสสิโนสิสเช่นกัน ดังนั้น โจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างอื่นประมาณ ๑๑๐ คน จึงได้ยื่นคำร้องเรียกเงินทดแทน ต่อมาคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนได้วินิจฉัยว่าโจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างของจำเลยดังกล่าวป่วยเป็นโรคบิสสิโนสิสอันเนื่องจากการทำงานในโรงงานจำเลยที่ ๑ จริง และวินิจฉัยให้โจทก์ทั้งสามสิบแปดมีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยทั้งสองนอกจากจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตลอดมาแล้ว เมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับ จำเลยทั้งสองก็ยังมีได้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมดังกล่าวในโรงงาน โรงงานของจำเลยที่ ๑ ยังมีฝุ่นฝ้ายซึ่งเป็นมลพิษและวัตถุอันตราย อันตรายต่อโจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ อยู่ตลอดมา โรงงานจำเลยที่ ๑ จึงเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษฝุ่นฝ้ายอันเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสามสิบแปดและลูกจ้างอื่นของจำเลยที่ ๑ ได้รับอันตรายแก่ชีวิตร่างกายหรือสุขภาพอนามัย คือทำให้โจทก์ทั้งสามสิบแปดป่วยเป็นโรคบิสสิโนสิส

ซึ่งจำเลยที่ ๑ ในฐานะเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ จำเลยที่ ๒ ในฐานะที่เป็น
กรรมการผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินการของจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่
ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการกระทำของจำเลยทั้งสองต่อโจทก์
ทั้งสามสิบแปด ไม่ว่าจะการรั่วไหลหรือการกระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือ
ประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ หรือไม่ก็ตาม การกระทำและละเว้นการกระทำของจำเลยทั้งสอง
ดังกล่าวทำให้โจทก์ทั้งสามสิบแปดได้รับความเสียหายหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือขาดรายได้ไป
เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทนเพื่อสุขภาพอนามัย และค่าขาดรายได้ประการของคนในครอบครัว จำเลย
ทั้งสองต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายดังกล่าว ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่
โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒,๔๘๕,๕๕๒ บาท โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๔,๐๕๗,๑๒๘ บาท โจทก์ที่ ๓
เป็นเงิน ๒,๒๖๖,๕๔๔ บาท โจทก์ที่ ๔ เป็นเงิน ๒,๓๗๔,๘๓๖ บาท โจทก์ที่ ๕ เป็นเงิน
๒,๐๒๔,๑๘๐ บาท โจทก์ที่ ๖ เป็นเงิน ๑,๘๒๖,๐๒๐ บาท โจทก์ที่ ๗ เป็นเงิน ๕๒๔,๐๑๓ บาท
โจทก์ที่ ๘ เป็นเงิน ๑,๑๕๐,๒๗๒ บาท โจทก์ที่ ๙ เป็นเงิน ๑,๐๒๖,๗๘๗ บาท โจทก์ที่ ๑๐ เป็นเงิน
๒,๓๔๕,๘๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๑ เป็นเงิน ๕๗๐,๕๒๖ บาท โจทก์ที่ ๑๒ เป็นเงิน
๑,๗๕๕,๒๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๓ เป็นเงิน ๘๔๐,๕๓๓ บาท โจทก์ที่ ๑๔ เป็นเงิน ๗๕๐,๕๒๖ บาท
โจทก์ที่ ๑๕ เป็นเงิน ๔๐๓,๑๑๐ บาท โจทก์ที่ ๑๖ เป็นเงิน ๗๕๕,๑๘๐ บาท โจทก์ที่ ๑๗
เป็นเงิน ๑,๐๒๕,๗๕๖ บาท โจทก์ที่ ๑๘ เป็นเงิน ๒,๑๓๑,๕๔๓ บาท โจทก์ที่ ๑๙ เป็นเงิน
๕๕๐,๔๖๖ บาท โจทก์ที่ ๒๐ เป็นเงิน ๑,๔๕๖,๒๗๑ บาท โจทก์ที่ ๒๑ เป็นเงิน ๓๕๕,๕๔๘ บาท
โจทก์ที่ ๒๒ เป็นเงิน ๘๕๕,๔๘๘ บาท โจทก์ที่ ๒๓ เป็นเงิน ๗๘๓,๐๓๔ บาท โจทก์ที่ ๒๔
เป็นเงิน ๑,๕๑๖,๐๑๓ บาท โจทก์ที่ ๒๕ เป็นเงิน ๑,๓๗๔,๔๐๕ บาท โจทก์ที่ ๒๖ เป็นเงิน

๑,๐๓๕,๓๔๓ บาท โจทก์ที่ ๒๗ เป็นเงิน ๑,๗๗๗,๓๘๐ บาท โจทก์ที่ ๒๘ เป็นเงิน ๒,๕๖๕,๒๖๐ บาท โจทก์ที่ ๒๙ เป็นเงิน ๑,๖๖๐,๖๘๘ บาท โจทก์ที่ ๓๐ เป็นเงิน ๑,๔๘๒,๕๑๒ บาท โจทก์ที่ ๓๑ เป็นเงิน ๑,๔๒๘,๕๖๐ บาท โจทก์ที่ ๓๒ เป็นเงิน ๑,๔๖๘,๐๒๖ บาท โจทก์ที่ ๓๓ เป็นเงิน ๑,๐๕๓,๔๗๘ บาท โจทก์ที่ ๓๔ เป็นเงิน ๑,๒๖๔,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๕ เป็นเงิน ๘๒๗,๗๘๔ บาท โจทก์ที่ ๓๖ เป็นเงิน ๕๑๔,๓๕๖ บาท โจทก์ที่ ๓๗ เป็นเงิน ๑,๐๓๕,๔๑๔ บาท โจทก์ที่ ๓๘ เป็นเงิน ๘๕๕,๓๗๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑.๕ คอปีนับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยทั้งสองทั้งสามสืบแปลสำนวนให้การร่วมกันว่า โจทก์ทั้งสามสืบแปลฟ้องให้จำเลยทั้งสองชำระค่าเสียหายโดยบรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์ทั้งสามสืบแปลได้รับความเสียหายคือนามขันธ์อันเข้าลักษณะการทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องไร้ค่าสินไหมทดแทน โจทก์ทั้งสามสืบแปลกล่าวอ้างว่า โจทก์ทั้งสามสืบแปลถูกจำเลยทำละเมิดก่อนวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จึงเป็นฟ้องซึ่งขาดอายุความ โจทก์ทั้งสามสืบแปลอ้างว่าเป็นโรคบิสสิโนสิสอันเป็นโรคซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน โจทก์ทั้งสามสืบแปลข่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในรูปของเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกร้องจากจำเลยทั้งสอง และโจทก์ทั้งสามสืบแปลไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสองในส่วนที่นอกเหนือจากเงินทดแทนที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน จำเลยทั้งสองได้จัดมาตรการ เครื่องจักร อุปกรณ์ และระบบการขจัดมลภาวะและจัดสภาวะแวดล้อมในการทำงาน โดยปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว และทุกครั้งที่จำเลยที่ ๑ ได้รับการร้องขอ

จากลูกจ้าง สภภาพแรงงาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ตรวจสอบหรือปรับปรุงในเรื่องเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยในการทำงาน จำเลยทั้งสองมิได้นิ่งนอนใจหรือไม่นำพาดังที่โจทก์ทั้งสามสืบแปล
กล่าวอ้าง จำเลยทั้งสองจะรีบดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างเต็มความสามารถทันทีทุกครั้ง
จำเลยทั้งสองจึงมิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อดังที่กล่าวอ้างในคำฟ้อง โจทก์ทั้งสามสืบแปลมิได้ป่วย
เป็นโรคบิสตีโนสิส จำเลยที่ ๒ บริหารกิจการของจำเลยที่ ๑ ในฐานะกรรมการผู้จัดการของจำเลย
ที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนคว่ ขอให้ยกฟ้อง

คดีมีประเด็นข้อพิพาทว่า

ข้อ ๑. คดีของโจทก์ทั้งสามสืบแปลขาดอายุความหรือไม่

ข้อ ๒. โจทก์ทั้งสามสืบแปลมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองหรือไม่

ข้อ ๓. โจทก์ทั้งสามสืบแปลป่วยเป็น โรคบิสตีโนสิสจากการกระทำละเมิดของ

จำเลยทั้งสองหรือไม่

ข้อ ๔. จำเลยทั้งสองต้องชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ทั้งสามสืบ

แปลหรือไม่ เพียงใด

ข้อ ๕. โจทก์ทั้งสามสืบแปลมีสิทธิฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้รับผิดชอบในฐานะส่วนคว่

หรือไม่

โจทก์ทั้งสามสืบแปลและจำเลยทั้งสองค่างนำสืบพยานหลักฐาน

ศาลแรงงานกลางได้พิเคราะห์คำฟ้อง คำให้การ และพยานหลักฐานที่โจทก์

ทั้งสามสืบแปลและจำเลยทั้งสองนำเข้าสู่แล้ว สำหรับประเด็นข้อพิพาทข้อแรกที่ว่า คดีของโจทก์

ทั้งสามสืบแปลขาดอายุความหรือไม่ นั้น จำเลยทั้งสองอ้างว่า โจทก์ทั้งสามสืบแปลฟ้องเรียก

คำเสียหายในมูลละเมิด สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่
ผู้เสียหายรู้การละเมิดและรู้ตัวผู้เสียหายจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โจทก์ทั้งสามสืบแปลกล่าวอ้างว่า
โจทก์ทั้งสามสืบแปลถูกจำเลยทั้งสองทำละเมิดก่อนวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จึงเป็นฟ้องซึ่ง
ขาดอายุความ ดังนี้ ปัญหาที่สมควรวินิจฉัยเป็นเบื้องต้นก็คือโจทก์ทั้งสามสืบแปลซึ่งเป็นผู้เสียหาย
รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้เสียหายจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อใด เห็นได้ว่า ตามคำบรรยายฟ้อง
โจทก์ทั้งสามสืบแปลกล่าวอ้างว่าจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำผิดกฎหมายและละเมิดต่อโจทก์
ทั้งสามสืบแปลมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน ต่อมาโจทก์
ทั้งสามสืบแปลมีอาการเจ็บป่วยและได้เข้าทำการตรวจรักษาที่คลินิกอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
โรงพยาบาลราชวิถี แพทย์ตรวจร่างกายแล้ว วินิจฉัยว่าป่วยเป็น โรคมะเร็งในตับเนื่องจากโจทก์
ทั้งสามสืบแปลได้สูดหายใจเอาฝุ่นฝ้ายจากการทำงานในโรงงานของจำเลยที่ ๑ เข้าไปเป็นประจำ
ต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานขณะที่ปฏิบัติงานในโรงงาน โจทก์ทั้งสามสืบแปลได้ยื่นคำร้องเรียกเงิน
ทดแทน ต่อมาคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนได้วินิจฉัยว่าโจทก์ทั้งสามสืบแปลป่วยโรคมะเร็ง
ในตับ และวินิจฉัยให้โจทก์ทั้งสามสืบแปลมีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามกฎหมาย ข้อเท็จจริงตาม
คำฟ้องดังกล่าวแสดงว่า โจทก์ทั้งสามสืบแปลทราบถึงการละเมิดของจำเลยทั้งสองแล้วตั้งแต่วันที่
โจทก์ทั้งสามสืบแปลไปทำการตรวจรักษาที่คลินิกอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลราชวิถี
และแพทย์ตรวจร่างกายแล้ววินิจฉัยว่าป่วยเป็น โรคมะเร็งในตับ หรือโจทก์ทั้งสามสืบแปลทราบถึง
การละเมิดของจำเลยทั้งสองแล้วตั้งแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนได้วินิจฉัยว่าโจทก์
ทั้งสามสืบแปลป่วยเป็นโรคมะเร็งในตับและจ่ายเงินทดแทนให้ ซึ่งไม่ว่าจะนับระยะเวลาตั้งแต่แพทย์
วินิจฉัยหรือคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนวินิจฉัยถึงวันที่โจทก์ทั้งสามสืบแปลฟ้องคดีนี้

ก็หันไปหนึ่งนับแต่โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ฟ้องจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม โจทก์ทั้งสามสืบแปลบรรยายฟ้องมาด้วยว่า จำเลยทั้งสองได้กระทำการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามสืบแปลตลอดมาจนถึงปัจจุบัน การละเมิดที่เกิดขึ้นและต่อเนื่องมาจนถึงวันฟ้องจึงไม่หันไปหนึ่ง คดีของโจทก์ทั้งสามสืบแปลจึงไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ หนึ่ง ตามคำฟ้องของโจทก์ทั้งสามสืบแปลได้อ้างถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ด้วย ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้นด้วย เมื่อโจทก์ทั้งสามสืบแปลฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน โดยอ้างบทกฎหมายข้างต้น ซึ่งยังไม่มียกเว้นอายุคดีกำหนดเรื่องอายุความไว้ ฟ้องของโจทก์ทั้งสามสืบแปลจึงยังไม่ขาดอายุความ

สำหรับประเด็นข้อพิพาทข้อที่ ๒ ที่ว่าโจทก์ทั้งสามสืบแปลมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองหรือไม่ นั้น จำเลยทั้งสองต่อสู้คดีว่า โจทก์ทั้งสามสืบแปลอ้างว่าเป็นโรคบิสสิโนสิส อันเป็นโรคซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน โจทก์ทั้งสามสืบแปลย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในรูปเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกจากจำเลยทั้งสอง และโจทก์ทั้งสามสืบแปลไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสองในส่วนที่นอกเหนือจากเงินทดแทนที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน เห็นว่า ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์ทั้งสามสืบแปลอ้างว่าจำเลยทั้งสองกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์ทั้งสามสืบแปลต้องเจ็บป่วยด้วยโรคบิสสิโนสิส ซึ่งโรคที่โจทก์ทั้งสามสืบแปลอ้างถึงนั้นเป็นโรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงานตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ และเป็นโรค

- ๒๒ -

และสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือ
เนื่องจากการทำงาน ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ อันถือได้ว่าโรคท่อน้ำตาอักเสบและเจ็บป่วย
และมีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖
เมษายน ๒๕๑๕ และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งสามหลักการและเจตนารมณ์ของ
กฎหมายของเงินทดแทนนั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การคุ้มครองลูกจ้างโดยให้นายจ้างรับผิดชอบต่อ
การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมีสาเหตุสืบเนื่องจากการทำงานให้แก่ นายจ้าง ทั้งนี้ ไม่ว่าลูกจ้าง
จะเป็นฝ่ายประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยนั้นขึ้นเอง หรือนายจ้างเป็นฝ่าย
ประมาทเลินเล่อในการบริหารจัดการเป็นผลให้ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยก็ตาม โดยให้
นายจ้างรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ว่าร่างกายหรือชีวิตของลูกจ้าง ซึ่งนายจ้างต้องจ่ายเงินที่
เรียกว่าเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้อยู่ในอุปการะของลูกจ้าง ดังนั้น เงินทดแทนจึงเป็นค่าเสียหาย
ประการหนึ่งที่กฎหมายบังคับให้นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือผู้อยู่ในอุปการะของลูกจ้าง อย่างไรก็ตาม
คดีนี้โรคท่อน้ำตาอักเสบบรรยายฟ้องว่าตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายอื่นกำหนด
ให้นายจ้างมีหน้าที่ดำเนินการหรือมิให้เกิดภาวะแวดล้อมในการทำงานที่เป็นอันตรายแก่ลูกจ้าง จำเลย
ทั้งสองหาได้กระทำไม่ เป็นผลทำให้โรคท่อน้ำตาอักเสบเจ็บป่วยด้วยโรคบิดในลำไส้ การกระทำ
ของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อโรคท่อน้ำตาอักเสบโดย
ผิดกฎหมายหรือบริหารและจัดการโรงงานของจำเลยที่ ๑ ในลักษณะที่อันจะก่อให้เกิดความเสียหาย
แก่โรคท่อน้ำตาอักเสบ เป็นเหตุให้โรคท่อน้ำตาอักเสบได้รับความเสียหายให้แก่ร่างกายและ
สุขภาพอนามัย เป็นการละเมิดต่อโรคท่อน้ำตาอักเสบ คำฟ้องของโรคท่อน้ำตาอักเสบจึงเป็นการ

ซึ่งแม้โจทก์ทั้งสามสืบแปลจะได้รับเงินทดแทนตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗ ไปแล้ว ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่โจทก์ทั้งสามสืบแปลในฐานะลูกจ้างพึงได้ตามประมวลกฎหมาย แห่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗ มาตรา ๘ โจทก์ทั้ง สามสืบแปลจึงมีอำนาจฟ้องจำนวนทั้งสองในมูลละเมิดตามฟ้องได้

สำหรับประเด็นข้อพิพาทข้อที่ ๓ ที่ว่าโจทก์ทั้งสามสืบแปลเจ็บป่วยเป็นโรค บิสสิโนสิสจากการกระทำละเมิดของจำเลยหรือไม่ นั้น ในข้อที่ว่าโจทก์ทั้งสามสืบแปลเจ็บป่วยเป็น โรคบิสสิโนสิสหรือไม่ โจทก์ทั้งสามสืบแปลและจำเลยทั้งสองอ้างนำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ศิวโจทก์แต่ละคนและจำเลยที่ ๒ ที่อ้างตนเองเป็นพยาน และอ้างนำแพทย์ซึ่งได้แก่แพทย์หญิง อรพรรณ เมธาธิลกุลกุล นายแพทย์สนธยา พริงลำภู และนายแพทย์ประภาพร ชงใจยุทธ มานำสืบ ซึ่ง ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่าโจทก์ทั้งสามสืบแปลต่างได้ไปรับการตรวจและรักษาจากแพทย์หญิง อรพรรณ และแพทย์หญิงอรพรรณวินิจฉัยว่า โจทก์ทั้งสามสืบแปลเป็นโรคบิสสิโนสิส โจทก์ทั้ง สามสืบแปลได้รับเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทนแล้ว คงมีข้อเท็จจริงโต้แย้งกันว่าการที่แพทย์ซึ่ง ตรวจร่างกายโจทก์ทั้งสามสืบแปลแล้ววินิจฉัยว่าโจทก์ทั้งสามสืบแปลเป็นโรคบิสสิโนสิสนั้น การตรวจของแพทย์ผู้วินิจฉัยดังกล่าวเชื่อถือได้หรือไม่ การตรวจวินิจฉัยว่าเป็นโรคบิสสิโนสิสควรใช้ หลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกหรือของสมาคมอุรเวชช์แห่งประเทศไทย หรือเกณฑ์มาตรฐาน การวินิจฉัยโรคจากการทำงานตามเอกสารหมาย จ.๒๕๖ เห็นว่า ข้อโต้แย้งดังกล่าวต่างก็เป็น ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการตรวจวินิจฉัยอันไม่มีบทกฎหมายใดกำหนดไว้ให้แน่ชัดว่า การวินิจฉัยว่า บุคคลใดเป็นโรคบิสสิโนสิสก็จะต้องดำเนินการอย่างไร ด้วยเครื่องมือประเภทใด ได้คำเป็นหน่วยนับ

จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงอื่นมาประกอบเข้าด้วยกัน ในหนังสือเกณฑ์มาตรฐานการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน เอกสารหมายเลข ๒๕๖ ซึ่งมีชื่อหน่วยงาน คือ สำนักงานประกันสังคมและกรมการแพทย์ ระบุว่า โรคบิสสิโนสิสหมายถึงโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากการหายใจฝุ่นฝ้าย ป่าน ฝ้าย ปอ หรือลินิน เข้าไป เกณฑ์การวินิจฉัยโรคประกอบด้วย มีประวัติการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสฝุ่นฝ้าย ป่าน ฝ้าย ปอ หรือลินิน อย่างชัดเจนและต่อเนื่องเป็นเวลา ๒ ปีขึ้นไป และเกณฑ์การวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม เอกสารหมายเลข ๕ ก็ระบุว่าโรคบิสสิโนสิสเกิดจากการหายใจเอา ฝุ่นฝ้าย ป่าน ฝ้าย ปอ หรือลินิน เข้าไปในปอดอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานมากกว่า ๒ ปีขึ้นไป โจทก์ ทั้งสามสืบแปลทำงานกับจำนวนทั้งสองมาเป็นเวลาตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๓๐ ปี ย่อมได้รับฝุ่นฝ้ายจากการ ทำงานในโรงงานของจำนวนทั้งสองเป็นจำนวนมากตลอดมา จึงมีโอกาสที่จะเป็นโรคบิสสิโนสิสได้ เมื่อแพทย์หญิงอรพรรณซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ทำงานประจำอยู่ที่คลินิกอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลราชวิถี ได้ตรวจรักษาโจทก์ ทั้งสามสืบแปลแล้ววินิจฉัยว่าโจทก์ป่วยเป็นโรคบิสสิโนสิส ทั้งการตรวจวินิจฉัยก็ได้ใช้หลักเกณฑ์ การวินิจฉัยขององค์การอนามัยโลก แม้จะมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับหลักฐานประกอบ เช่น การไม่มีกระดาษที่แสดงกราฟของเครื่องตรวจสมรรถภาพปอด (สไปโรโรมิเตอร์) เป็นต้น แต่เมื่อ ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่แสดงว่าแพทย์หญิงอรพรรณตรวจและวินิจฉัยโรคของโจทก์ ทั้งสามสืบแปลไปโดยทุจริตหรือผิดหลักวิชาการทางแพทยอาชีวเวชศาสตร์ และไม่มีแพทย์คนใดได้ ตรวจร่างกายของโจทก์ทั้งสามสืบแปลในระยะเวลาเดียวกับที่แพทย์หญิงอรพรรณตรวจแล้วมี ความเห็นอันเชื่อได้ในหลักวิชาการทางแพทยอาชีวเวชศาสตร์ว่าโจทก์คนหนึ่งคนใดไม่ได้ป่วยด้วยโรค

ไปตรวจรักษากับแพทย์หญิงอรพรรณ กรณีจึงต้องพิจารณาต่อไปว่า ที่โจทก์ทั้งสามสืบแปลป่วยเป็นโรคปัสสาวะในสัปดาห์นั้นเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลยทั้งสองหรือไม่ เห็นว่า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี) ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๐ ข้อ ๒ บัญญัติว่า “ตลอดระยะเวลาทำงานปกติ ภายในสถานที่ประกอบกาที่ ให้ลูกจ้างทำงานจะมีปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีในบรรยากาศของการทำงานโดยเฉลี่ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๑ ห้ามประกาศนี้ไม่ได้” ซึ่งตามตารางหมายเลข ๑ ลำดับที่ ๔๑ ระบุว่า “ฝุ่นฝ้ายดิบ ๑ มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร และข้อ ๗ ระบุว่า นายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงานฯ ซึ่งข้อเท็จจริงจากคำเบิกความของนางวารารณ์ ชาญธวัชชัย นักวิชาการแรงงาน ๖ ว. และนายณรงค์ คงด้วยแก้ว นักวิชาการแรงงาน ๖ ว. สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่า ได้ไปตรวจโรงงานของจำเลยที่ ๑ เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ ผลการตรวจ ๑๐ จุด ปรากฏว่ามีอยู่ ๕ จุด ที่เกินมาตรฐาน รายละเอียดการตรวจปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๒๔๔ ซึ่งตามเอกสารดังกล่าวได้รายงานผลการตรวจโรงงานของจำเลยที่ ๑ ปรากฏว่า “สภาพการทำงานมีความเกี่ยวข้องกับฝุ่นฝ้ายและมีฝุ่นฝ้ายกระจายโดยทั่วไป จากการใช้เครื่องตรวจวัดฝุ่นฝ้ายชนิดอ่านค่าได้ทันที พบว่า ค่าความเข้มข้นของฝุ่นในบรรยากาศการทำงานมีค่าอยู่ระหว่าง ๐.๒-๑.๗ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศ โดยค่ามาตรฐานความปลอดภัยของฝุ่นฝ้ายในบรรยากาศการทำงานต้องไม่เกิน ๑ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศ ตลอดระยะเวลาการทำงาน...” และปรากฏข้อความด้วยว่า “เจ้าหน้าที่ได้ออกหนังสือเตือนให้บริษัทฯ ควบคุมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างถูกต้องและเข้มงวดตลอดระยะเวลาทำงาน” นอกจากนั้น รายงานผลการตรวจ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการทำงานและสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพบริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด ของสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ เอกสารหมายเลข จ.๒๔๓ ก็ปรากฏข้อความว่า การประเมินผลเกินค่ามาตรฐานทุกตัวยังมีฝุ่นฝ้ายฟุ้งกระจายในบรรยากาศการทำงานในทุกแผนก และมีข้อเสนอว่าที่ปิดจุกที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถป้องกันฝุ่นฝ้ายขนาดเล็กที่เข้าสู่ระบบทางเดินหายใจได้ รายงานผลการตรวจโรงงานของจำเลยที่ ๑ ทั้งสองครั้งดังกล่าวกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของทางราชการซึ่งกระทำไปดมหน้าที ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามรายงานนั้นอันแสดงว่าโรงงานของจำเลยที่ ๑ มีฝุ่นฝ้ายอยู่ในบรรยากาศของการทำงานเกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลคือผ้าปิดจุกไม่เหมาะสมและอาจไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เมื่อโจทก์ทั้งสามสืบแปลทำงานในโรงงานของจำเลยที่ ๑ และได้รับฝุ่นฝ้ายเนื่องจากจำเลยทั้งสองปล่อยปะละเลยไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามบทกฎหมาย จนเป็นโรคบิสสิโนสิส แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ลูกจ้างของจำเลยทั้งสองจะไม่ได้เป็นโรคบิสสิโนสิสทุกคนไปก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าจำเลยทั้งสองมีส่วนประมาทเดินเลอทำต่อโจทก์ทั้งสามสืบแปลโดยผิดกฎหมาย ทำให้โจทก์ทั้งสามสืบแปลเสียหายแก่ร่างกายและอนามัย อันเป็นการกระทำละเมิดจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสามสืบแปล กรณียังปรากฏข้อเท็จจริงต่อไปว่า โรงงานของจำเลยมีฝุ่นฝ้าย ซึ่งหากบุคคลได้รับเข้าร่างกายในจำนวนมากถึงขนาดแล้วก็เป็นโรคบิสสิโนสิสอันถือว่าเป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ ฝุ่นฝ้ายที่มีอยู่ในโรงงานของจำเลยทั้งสองจึงถือได้ว่าเป็นมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๔ ด้วย เมื่อโรงงานของจำเลยทั้งสองมีฝุ่นฝ้ายซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษก่อให้เกิดการแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่น

ได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
แหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้โจทก์
ทั้งสามสืบแปลได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย ย่อมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม
ทดแทนให้แก่โจทก์ทั้งสามสืบแปล ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๕๖ ด้วย

สำหรับประเด็นข้อพิพาทข้อที่ ๔ ที่ว่า จำเลยทั้งสองต้องชำระค่าเสียหายพร้อม
ดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ทั้งสามสืบแปลหรือไม่ เพียงใด นั้น เห็นว่า เมื่อจำเลยทั้งสองต้องใช้ค่าสินไหม
ทดแทนให้แก่โจทก์ทั้งสามสืบแปลเนื่องจากการกระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบทางแพ่งตามพระราช
บัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ดังได้วินิจฉัยมาแล้ว การกำหนด
ค่าสินไหมทดแทนที่จำเลยทั้งสองต้องจ่ายให้แก่โจทก์ทั้งสามสืบแปลนั้น ศาลจึงต้องคำนึงถึง
พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๘
มาตรา ๔๔๕ และมาตรา ๔๔๖ เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ที่โจทก์ทั้งสามสืบแปลเจ็บป่วยเป็นโรค
บิสสิโนสิสแล้ว จะเห็นได้ว่า เมื่อโจทก์แต่ละคนเข้าทำงานที่โรงงานของจำเลยที่ ๑ โจทก์แต่ละคน
ก็ได้ประสบพบเห็นการมีและการฟุ้งกระจายของฝุ่นฝ้ายมาตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน และในสามัญสำนึก
โจทก์แต่ละคนย่อมทราบได้สมควรว่าการทำงานภายใต้การฟุ้งกระจายของฝุ่นฝ้ายนั้นจะเป็น
อันตรายต่อสุขภาพอนามัยของตน แต่โจทก์ทุกคนก็ประสงค์จะทำงานเพื่อให้ได้ค่าจ้างจำเลยที่ ๑ ไป
เลี้ยงดูชีวิตและใช้สอย จึงยอมเสี่ยงต่ออันตรายดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่าโจทก์แต่ละคนได้ยอมรับ
อันตรายหากมีขึ้นไว้ล่วงหน้าส่วนหนึ่งแล้ว การทำงานในที่ที่มีอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หากผู้ทำงาน
ได้ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ด้วยความระมัดระวัง และรู้จักป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตรายนั้น

โดยการหาและสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองส่วนบุคคล เช่น ผ้าปิดจมูก เป็นต้น ก็อาจทำให้ไม่ได้รับอันตรายนั้นหรือได้รับอันตรายเพียงเล็กน้อย แต่หากผู้ทำงานไม่มีจิตสำนึกในด้านการรักษาความปลอดภัยให้แก่ชีวิตของตนเอง ไม่ชวนชวนหรือไม่สนใจที่จะป้องกันตนเองมิให้ได้รับอันตราย ก็ย่อมตกอยู่ในภาวะที่มีส่วนประมาทเลินเล่อทำให้ตนเองได้รับอันตรายได้ นายชูชีพ เอื้อกาฬ หัวหน้าแผนกบุคคลและความปลอดภัยในการทำงานของจำเลยที่ ๑ เบิกความว่า โรงงานของจำเลยที่ ๑ ได้แจกผ้าปิดจมูก แต่มีปัญหาเรื่องการละเลยไม่สวมใส่ ที่โรงงานของจำเลยที่ ๑ ที่บางซื่อทัศนคติพนักงานส่วนมากจะมีเพียงร้อยละ ๖๐-๗๐ ที่สวมใส่ผ้าปิดจมูก นอกนั้นไม่ใส่ ซึ่งถ้าเบิกความดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานการตรวจโรงงานของจำเลยที่ ๑ เอกสารหมายเลข ๒๔๔ ที่เจ้าหน้าที่ของทางราชการบันทึกว่า “เจ้าหน้าที่ได้ออกหนังสือเตือนให้บริษัทฯ ควบคุมการใช้ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างถูกต้องและเข้มงวดตลอดระยะเวลาทำงาน” ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ ส่วนหนึ่ง มิได้สนใจที่จะป้องกันตนเองมิให้ได้รับอันตราย และลูกจ้างดังกล่าวย่อมมีโอกาสเป็นโรคบิสสิโนสิสได้ ผู้ที่เป็นโรคบิสสิโนสิสบางงานจึงอาจมีส่วนประมาทเลินเล่อในการป้องกันตนเองดังกล่าวด้วย ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้อีกประการหนึ่งก็คือ แม้โรงงานของจำเลยที่ ๑ จะมีส่วนประมาทเลินเล่อจนมีฝุ่นฝ้ายในบรรยากาศของการทำงาน โดยเฉลี่ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่ก็มิได้ทำให้ลูกจ้างหรือผู้ทำงานในโรงงานของจำเลยที่ ๑ ทุกคนเป็นโรคบิสสิโนสิส นายแพทย์ประภาพร ไขใจยุทธ ซึ่งเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาระบบทางเดินหายใจ เบิกความว่า บุคคลที่ทำงานในสถานประกอบการที่มีฝุ่นฝ้ายจะเป็นโรคบิสสิโนสิสหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ประการ คือ การทำงานหรือเกี่ยวข้องกับฝุ่นฝ้าย การป้องกันตนเอง และภูมิคุ้มกันของร่างกายของบุคคลนั้น หากบุคคลนั้นมีภูมิคุ้มกันทางด้านร่างกายสูงก็อาจเป็น

โรคน้อย หรือไม่เป็นโรคนั้น หากมีภูมิด้านทานของร่างกายต่ำก็มีโอกาสเป็นโรคได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ผู้ที่เป็นโรคบิสสิโนสิสบางคนจึงอาจมีภูมิด้านทานร่างกายต่ำซึ่งถือได้ว่าสภาพร่างกายของผู้นั้นมีส่วนทำให้เกิดโรคบิสสิโนสิสด้วย ดังนี้ เมื่อพิจารณาพฤติการณ์อันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น และความร้ายแรงแห่งละเมียด รวมทั้งกรณีที่โจทก์แต่ละคนได้รับเงินทดแทนอันเป็นค่าเสียหายประการหนึ่งไปแล้ว เห็นควรกำหนดให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๕ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๗ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๘ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๙ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๐ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๑ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๒ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๓ เป็นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๕ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๗ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๘ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๙ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๐ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๑ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๒ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๓ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๕ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๗ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๘ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๙ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๐ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๑ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๒ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๓ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๕ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๗

เป็นเงิน

เป็นเงิน ๑๘๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๘ เป็นเงิน ๒๐๐.๐๐๐ บาท ส่วนโจทก์ที่ ๑๘ นั้น แม้จะได้รับเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทนเนื่องจากเป็นโรคบิสสิโนสิส แต่เมื่อปรากฏจากคำเบิกความของนายชูชีพ เอื้อการณ์ และเอกสารหมาย จ.๒๕๓ และ ล.๓ ว่า เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ นายแพทย์ประพาฬ ยงใจยุทธ ตรวจร่างกายโดยวิธีตรวจสมรรถภาพปอดของโจทก์ที่ ๑๘ แล้วเห็นว่า ไม่เป็นโรคบิสสิโนสิส ทั้งโจทก์ที่ ๑๘ ก็มีได้มาเบิกความหรือนำสืบข้อเท็จจริงใดให้ปรากฏเป็นประการอื่น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าก่อนวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โจทก์ที่ ๑๘ มิได้เป็นโรคบิสสิโนสิสแล้ว จึงไม่กำหนดค่าเสียหายให้

ส่วนประเด็นข้อพิพาทข้อที่ ๕ ที่ว่าโจทก์ทั้งสามสืบเจตนาสิทธิฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้รับผิดชอบในฐานะส่วนตัวหรือไม่ นั้น เห็นว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคล โดยมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล จำเลยทั้งสองจึงต้องร่วมรับผิดชอบในมูลละเมิดและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อโจทก์ทั้งสามสืบแปล ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๕ แต่จำเลยที่ ๒ กระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ในขอบอำนาจของการบริหารจัดการที่ได้รับมอบหมาย จึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัว

พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์แต่ละคน โดยจำเลยที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัว ดังนี้ โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒๐๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๑๖๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓ เป็นเงิน ๑๘๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๔ เป็นเงิน ๑๘๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๕ เป็นเงิน ๑๘๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๖ เป็นเงิน ๑๘๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๗ เป็นเงิน ๒๐๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๘ เป็นเงิน ๒๐๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๙ เป็นเงิน ๒๐๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๐ เป็นเงิน ๑๐๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๑ เป็นเงิน ๑๘๐.๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๒ เป็นเงิน

๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๓ เป็นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท
โจทก์ที่ ๑๕ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๗ เป็นเงิน
๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑๘ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๐ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท
โจทก์ที่ ๒๑ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๒ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๓
เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๕ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท
โจทก์ที่ ๒๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๗ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๘
เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒๙ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๐ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
โจทก์ที่ ๓๑ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๒ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๓
เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๔ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๕ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
โจทก์ที่ ๓๖ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๗ เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๓๘
เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ คำนับนับแต่วันที่ฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่
โจทก์แต่ละคนดังกล่าว กับให้ยกฟ้องโจทก์ที่ ๑๘ และยกคำขออื่นของโจทก์ทุกสำนวนด้วย.

นายเกษมสันต์ วิลาวรรณ
นายเอกราช อัยราชธนารักษ์
นายสมบัติ ไทยเจริญ

